

**Materiál na rokovanie HSR SR
Dňa 18. augusta 2025**

č. 19)

Návrh zákona o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Všeobecne k návrhu:

Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky predkladá návrh zákona č. .../2025 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Nový zákon je primárne zameraný na otázky štúdia, v rozsahu kompetenčných otázok a rozhodovacích procesov vnútri vysokých škôl v podstatnej miere zachováva aktuálny právny stav.

Cieľom návrhu je zjednodušiť a spriehtľadiť právnu úpravu, znížiť administratívne zaťaženie vysokých škôl aj študentov a zároveň zaviesť jasné pravidlá pre implementáciu bolonského procesu. Východiskom je eliminovať ustanovenia, ktoré sú z hľadiska efektívneho fungovania vysokých škôl a realizácie štúdia nadbytočné, neprehľadné a príliš podrobné. K takýmto opatreniam patrí napríklad úprava ustanovení regulujúcich jednotlivé registre.

Návrh zákona poskytuje väčšiu mieru slobody vysokým školám i študentom pri zachovaní základného rámca pravidiel. Návrh kladie dôraz na zvýšenie úrovne zručností absolventov a ich lepšiu pripravenosť na trh práce, a to najmä prostredníctvom prakticky orientovanej výučby a posilnenia spolupráce s odborníkmi z praxe. Navrhovaná právna úprava zavádza flexibilné štúdium umožňujúce kombináciu rôznych foriem vzdelávania, zohľadňovaných pri uznávaní kreditov. Pre študentov sa tiež zavádza možnosť výberu absolvovania záverečnej stáže alebo písania záverečnej práce. Zároveň sa určenie formy záverečnej práce ponecháva na vysokú školu, ktorá môže zohľadniť špecifiká toho, ktorého študijného odboru.

Návrh zákona vytvára podmienky aj pre poskytovanie krátkych študijných programov. Na zvýšenie úrovne zručností študentov sa zavádzajú povinné doktorandské školy zamerané na akademické, pedagogické a vedeckovýskumné kompetencie, povinné praktické vyučovanie v profesijných, učiteľských a zdravotníckych odboroch, definovanie inštitútu fakultných škôl a zapojenie odborníkov z praxe do vyučovania v nových funkčných pozíciách profesijných lektorov. Podporuje sa zodpovedné a transparentné využívanie umelej inteligencie ako nástroja vo vzdelávaní a tvorivej činnosti, pričom študenti budú povinní uvádzať jej použitie.

V oblasti bezpečnosti a podpory študentov sa posilňuje ochrana akademickej pôdy, výslovne sa ustanovuje možnosť vylúčiť študenta zo štúdia v prípade ohrozenia života, zdravia, či bezpečnosti. Podporujú sa študentské spolky a ich činnosť bude zohľadňovaná pri bonifikácii (napr. pri pridelovaní internátov alebo kreditov). Vysoké školy budú povinné poskytovať poradenské a podporné služby pre študentov a zamestnancov, pričom sa zavádza systém mentoringu a tútorstva („buddy systém“) na uľahčenie integrácie nových študentov.

V oblasti zabezpečovania kvality dochádza k zmene v spôsobe obsadzovania členov výkonnej rady SAAVŠ – nominácie sa nahrádzajú výberovým konaním s cieľom preveriť znalosť procesov kvality, pričom členmi rady budú aj dvaja študenti a zástupcovia zamestnávateľov. Zefektívňuje sa priebežný dohľad zo strany SAAVŠ a procesy súvisiace s opravnými opatreniami. Celkovo tak návrh zákona prináša modernizáciu a posilnenie dohľadu nad kvalitou vysokoškolského vzdelávania pri zachovaní autonómie a rozvoji priestoru pre inováciu, spoluprácu a inklúziu.

Návrh zákona sa netýka pôsobnosti miestnej územnej samosprávy.

Návrh zákona bol predmetom pripomienkového konania, ktorého výsledky sú uvedené vo vyhodnotení pripomienkového konania. Návrh zákona sa predkladá s rozpormi, ktoré sú uvedené vo vyhlásení o rozpoch.

Stanovisko AZZZ SR:

K materiálu uplatňujeme nasledovnú zásadnú pripomienku:

K čl. I, § 24 ods. 2:

Navrhované znenie:

„(2) Správna rada má najmenej päť členov; počet členov určí štatút tak, aby zodpovedal najmenej jednej štvrtine počtu členov senátu a aby bol nepárny. Časť členov volí a odvoláva senát, z toho najmenej jedného člena volí a odvoláva len jeho študentská časť; počet členov, ktorých volí študentská časť, určí štatút. Časť členov vymenúva a odvoláva minister školstva. Počet členov, ktorých vymenúva minister školstva, je o jedného člena viac ako počet členov, ktorých volí senát.“

Odôvodnenie:

Ak zákon ponecháva aj formovanie Správnej rady a teda aj jej rozhodovanie pod kontrolou Akademického senátu, je veľmi problematické naplnenie prvého odseku tohto § zákona, ktorý postuluje, že „Správna rada je orgán, ktorý v rámci svojej pôsobnosti podporuje posilňovanie väzby vysokej školy a spoločnosti v súlade s poslaním vysokej školy. Správna rada uplatňuje a presadzuje verejný záujem v činnosti vysokej školy.“ Ak má Správna rada skutočne posilniť väzbu vysokej školy a spoločnosti, prečo má v zákone vymedzené presné kompetencie, nezasahujúce do akademických slobôd, má táto zmysel len v prípade, že externí spoločensktí aktéri, nominovaní významnými spoločenskými organizáciami a menovaní ministrom školstva majú predpoklad skutočne zásadne ovplyvňovať rozhodnutia jej zverené predovšetkým cez zástupcov spoločenských organizácií ako partnerov danej verejnej vysokej školy, reflektujúcich spoločenské potreby v súlade s jej rozvojom a strategickým smerovaním – a teda s tým, že sú väčšinovo zastúpení v tomto orgáne a že minister teda nesie zodpovednosť za to, či vymenúje skutočne vysokej škole prospešné osobnosti, ktoré prispejú rozvoju školy a nebudú len pozorovateľmi.

Záver:

AZZZ SR odporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie po zapracovaní uvedenej pripomienky.